

Tredje AP-fondens synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till direktiv om förbättrad könsfördelning i börsnoterade bolags styrelser (Ju2012/7504/L1)

Efter att en övervägande majoritet av Europeiska parlamentets ledamöter vid upprepade tillfällen propagerat för att man bör lagstifta om jämställdhet mellan könen i bolagsledningar, har Europeiska kommissionen den 14 november 2012 lämnat direktivförslag om just detta. Enligt förslaget är målet att det underrepresenterade könet bland de externa styrelseledamöterna ska öka för att nå minst 40 procent till 2020. För bolag där statliga myndigheter utövar ett dominerande ägarinflytande föreslås anpassningstiden bli något kortare till 2018. Förslaget omfattar ca 5 000 noterade större bolag inom EU, medan onoterade bolag samt små och medelstora noterade bolag inte berörs av förslaget.

Tredje AP-fonden (AP3) konstaterar att förslaget om förbättrad könsfördelning är ett i raden av många EU-förslag i syfte att förändra hur börsnoterade bolag styrs, exempelvis skärpta regler och detaljkrav för ersättningar till styrelser och bolagsledningar, detaljregler på revisionsområdet och detaljregler om bolagsstyrelsernas sammansättning och arbete. Regeloffensiven kan tyckas utgöra ett hot mot en grundläggande princip, nämligen äganderätten. Exempelvis innebär en reglering av hur styrelser ska vara sammansatta att ägarna fråntas rätten att välja vem eller vilka som ska sköta deras bolag. Efter att ha poängterat denna övergripande hållning till EU-reglering av ägarnas rättigheter vill AP3 delge sina synpunkter på det senaste direktivförslaget.

AP3 instämmer i kommissionens grundtanke att en förbättrad könsfördelning i börsnoterade bolags styrelser är både önskvärt och nödvändigt. AP3 verkar också aktivt för en ökad mångfald i börsbolagens styrelser beträffande både etnicitet och kön. För närvarande är totalt ca 25 procent av styrelseplatserna i svenska noterade bolag besatta av kvinnor, ett trefaldigande på åtta år som bekräftar bilden av att förändringsarbetet går framåt, om än i långsam takt. Den statistik som kommissionen redovisar i förslaget indikerar en svagare utveckling i Europa som helhet. En möjlig förklaring till att förändringsarbetet gått något snabbare, eller mindre långsamt, i Sverige jämfört med övriga Europa kan vara att svenska bolag levt med ett övergripande hot om införsel av kvoteringsregler under ganska lång tid. Den geografiska närheten och den affärsmässigt starka kopplingen till Norge som införde kvoteringsregler redan 2003 kan också ha spelat roll.

AP3 anser att kvalifikation, meriter och lämplighet ska vara styrande vid tillsättande av styrelseledamöter. Samtidigt anser fonden att det är angeläget att andelen kvinnliga styrelseledamöter fortsätter att öka, vilket bedöms gagna bolagens utveckling. Förändringstakten beror givetvis på hur utvecklingen för kvinnor ser ut i övriga samhället, inte minst behövs det fler kvinnor i ledande befattningar i bolagen för att bredda rekryteringsunderlaget till styrelserna. Frågan är då på vilket sätt som man ska försöka bedriva förändringsarbetet – genom lagstiftning eller via självreglering? Under senare tid har ett flertal EU-länder börjat introducera olika typer av

lagstiftning för att försöka komma tillrätta med problemet med ojämn könsfördelning i bolagsstyrelser. 11 medlemsstater har infört någon typ av reglering via lagstiftning, varav 8 endast omfattar statliga bolag. Ytterligare 11 EU-länder har valt sig självreglering eller lagstiftning på plats och enligt kommissionen riskerar de stora skillnaderna länderna emellan att vara till skada för bolagen i Europa. I Sverige har vi hittills förespråkade självreglering inom detta område och i Svensk kod för bolagsstyrning står explicit att en jämn könsfördelning ska eftersträvas i bolagens styrelser.

Enligt AP3 ligger ansvaret för styrelsens sammansättning främst hos bolagen och dess ägare och bör hanteras av bolagens valberedningar. AP3 anser att kvotering inte är en optimal lösning och att aktieägarna, som är de som faktiskt bär företagsrisken, ska välja vem eller vilka som ska leda deras bolag. Det betyder att AP3 förordar självreglering framför lagstiftning inom detta område.

Stockholm den 3 december 2012

Vänlig hälsning

Peter Lundkvist
Ägaransvarig
Tredje AP-fonden